

CONSEIL EUROPEEN DES JEUNES AGRICULTEURS

**European Council of Young Farmers - Europäischer Rat der
Junglandwirte**

Ref: CEJA-N-018-2008-EN

Udvikling af landdistrikterne 2007-2013: nye muligheder for unge landmænd

CEJA afholdt den 4. – 6. april 2008 seminar i Brno, Tjekkiet om udvikling af landdistrikterne og udformede følgende erklæring.

Indledning

Landdistrikterne bliver stadig vigtigere, da den nye situation, der er opstået i de senere år med diskussioner om stigende fødevareefterspørgsel, klimaforandringer, vedvarende energi og enden på olie-epoken, gør, at disse områder har store muligheder for nye økonomiske aktiviteter og samfundsmæssig og territorial samhørighed. Unge landmænd spiller derfor en betydelig rolle, da de udgør den næste generation i disse områder og for en stor del bidrager til den vitalitet og den dynamik, der er på landet. Ud fra en økonomisk synsvinkel udgør unge landmænd grundlaget for den fremtidige beskæftigelse og økonomiske udvikling i landdistrikterne, fordi landbrug normalt er en af hovedaktiviteterne i disse områder. En succesrig strategi for udvikling af landdistrikterne, indeholdende en multifunktionel og diversificeret holdning til aktiviteter i landdistrikterne, vil derfor ikke være mulig uden unge landmænd. Målsætningerne i Lissabon og Göteborg strategierne kan kun nås med denne nye generation af iværksættere inden for landbrug, der kan sikre økonomisk udvikling, konkurrenceevne såvel som bæredygtighed i de europæiske landdistrikter. Ydermere bidrager landbruget til at holde traditioner, kultur- og naturarv i live.

Da vi står over for mange nye udfordringer har vi hårdt brug for den næste generation af iværksættere inden for landbrug. I 2007 fremkom alarmerende tal for landdistrikter over hele verden: For første gang i historien bor der nu flere mennesker i byområder end på landet. Spørgsmålet om udvikling af landdistrikterne er derfor blevet endnu mere væsentligt, og det er vigtigere end nogensinde før, at vi sikrer aktiviteter i landdistrikterne for derved at undgå affolkning og tendensen til flere uopdyrkede jorder.

De aktuelle muligheder for støtte til unge landmænd i landdistriktspolitikken

Hvis vi ser på de økonomiske midler der faktisk anvendes til at etablere unge landmænd i de forskellige EU medlemsstater kan vi konstatere, at adskillige lande slet ikke har afsat midler hertil. Mange andre medlemsstater anvender ikke mere end 1-2 % af deres budget til landdistriktsudvikling på unge landmænd. Andre tiltag, især uddannelse og rådgivning, der kunne støtte unge landmænd i etableringsfasen og udviklingen af deres virksomhed er slet ikke nævnt i EU-medlemsstaternes budgetter, dette gælder især de nye medlemsstater. Det er ikke acceptabelt, hvis vi tager i betragtning, at det europæiske landbrugs fremtid i stort omfang er afhængig af unge landmænd. CEJA anmoder derfor om en obligatorisk finansiel støtte til unge landmænd, hvilket vil sikre, at landbruget vil vedblive at være en vital sektor. Både enkeltpræmier og rentetilskud og en kombination af de to muligheder skal stadig foreslås som støtte til etablering af unge landmænd i landdistriktslovgivningen. Landdistrikterne er afhængige af landmændene, både samfundsmæssigt, økonomisk og

miljømæssigt, og det er vigtigt at forholde sig til de alarmerende tal, der viser, at mindre end 8 % af vore landmænd er under 35 år, mens over halvdelen er tæt på pensionsalderen.

Mulige støtteforanstaltninger for unge landmænd i landdistrikterne

Selvom det blev udtrykt helt klart i landbrugspolitikken fra 2003, at unge landmænd skulle prioriteres, mangler der stadig konkrete foranstaltninger eller de er ikke klart defineret. Begrebet "etablering af unge landmænd" er knyttet til oprettelse af en virksomhedsplan. Imidlertid bliver indholdet og gennemførelsen af en virksomhedsplan ikke altid anerkendt og andre foranstaltninger mangler fuldstændig.

Desuden er unge landmænd indtil videre kun omfattet af den første akse i landdistriktsudviklingspolitikken. I CEJA mener vi ikke, at dette afspejler virkeligheden da unge landmænd, som den fremtidige generation af iværksættere inden for europæisk landbrug, hører ind under alle tre kategorier eftersom de vil være arealforvaltere (land managers) af vore fremtidige landdistrikter. Foruden ideen om at "forbedre konkurrenceevnen i landbrugssektoren" burde unge landmænd også kunne drage fordel af finansiering anvendt til "forbedring af livskvaliteten i landdistrikterne og diversificering af økonomien i landdistrikterne " såvel som til "at forbedre miljøet og det åbne land".

En virksomhedsplan er et værktøj udviklet som støtte til unge landmænds adgang til de finansielle midler, der er nødvendige for at kunne starte deres egen virksomhed. Den unge landmand skal udvikle en 5-års strategi, hvilket sikrer en langsigtet etablering. Virksomhedsplaner er imidlertid ikke blevet fuldstændig anerkendt af de forskellige nationale institutioner, og der er derfor behov for en videreudvikling af konceptet, hvis det skal være et effektivt redskab til udvikling af unge landmænds virksomhed.

Lige siden 2005 har CEJA foreslået, at virksomhedsplanen burde blive en integreret del af en samlet pakke for unge landmænd. En sådan pakke skulle ikke kun indeholde hjælp til etablering, men også tilhørende opfølgning på de investeringer de unge landmænd foretager, såsom modernisering af bedriften, træning, rådgivning og uddannelse i miljømæssig udvikling af landbruget. Den samlede pakke skal ses som et redskab til at fremme udviklingen af en bæredygtig landbrugsbedrift med langsigtet planlægning og løbende igangsættelse af de forskellige tiltag. Ydermere er formålet med denne koordinerede tilgang at sikre unge landmænds adgang til en række foranstaltninger inden for de tre akser, efter at deres virksomhedsplan er blevet godkendt.

En anden idé som CEJA har bragt frem med jævne mellemrum igennem de seneste år er anmodningen om finansiell støtte til relancering af et europæisk udvekslingsprogram for unge landmænd. Et udvekslingsprogram er ikke kun et interessant tiltag i sig selv, det kunne også hjælpe unge landmænd med at lære af eksempler på "best practice". Østeuropæiske lande bør fortsætte med at benytte EAFDR finansiering til unge landmænds etablering og til modernisering af deres bedrifter, men samtidig investere mere i uddannelse af unge landmænd og implementering af europæiske standarder. De østeuropæiske lande vil hermed kunne drage fordel af de erfaringer, som unge landmænd allerede har gjort sig inden for disse områder.

Unge landmænd har brug for nye værktøjer, når de etablerer sig. Disse værktøjer kunne blive udviklet på samme måde som de systemer der allerede er i brug i nogle lande, som f.eks. investeringskapitalbonus, statsgaranterede obligationer og rentetilskud.

- Disse redskaber burde blive styrket og anvendt på europæisk plan. Det bør ikke længere være op til de enkelte medlemsstater, hvorvidt de ønsker at støtte unge landmænd. Med det aktuelle frivillige koncept er der mindst 14 lande fra EU-27, der ikke bruger mere end 2% af EAFDR budgettet på unge landmænds etablering. Det bør være obligatorisk at støtte unge landmænd finansielt. Desuden anmoder CEJA

om, at man undlader at fastsætte et maksimalt beløb for hvad der kan anvendes til etablering af unge landmænd i ugunstigt stillede områder.

- Det ville endvidere være ønskeligt at inkludere forskellige foranstaltninger så som uddannelse, rådgivningsydelser, modernisering m.m. i støtten til unge landmænd for at garantere bæredygtighed og konkurrenceevne i landbruget. Kun en kombination af forskellige muligheder kan gøre den unge landmand konkurrencedygtig på markedet.
- Ydermere bør regler og retningslinjer for virksomhedsplaner og andre værktøjer harmoniseres i Europa for at gøre uddannelsen af unge landmænd heri lettere.
- Det er nødvendigt at finde et godt evalueringssystem for at kunne identificere "bedste praksis" og forsøge at udviske forskellene mellem de europæiske medlemsstater samt på regionalt og lokalt plan. Ved hjælp af et sådant system kan man identificere "bedste praksis" i implementeringen af landdistriktspolitikken og bruge "bedste praksis" til en mere succesrig udvikling af landdistrikterne i fremtiden. Evalueringssystemet burde også tage højde for at adgangen til finansielle midler bliver simplificeret for at undgå at unge landmænd skal bruge for megen energi på administrativt arbejde og bureaukrati.
- Adgang til jord bør være et element i den fremtidige politik til udvikling af landdistrikterne, især for EU-15 som oplever stigende vanskeligheder inden for dette område (køb, overdragelse). Tiltag der kan hjælpe unge landmænd med at erhverve jord og starte eget landbrug bør være en del af landdistriktslovgivningen.

Landdistriksudvikling, bioenergi og klimaforandringer

Miljømæssige foranstaltninger modtager størstedelen af landdistriktsmidlerne i mange medlemsstater. Dette viser hvor interesserede landmændene er i at forbedre deres produktionsmetoder, når det gælder miljø.

Generelt støtter CEJA en bæredygtig udviklingsmodel. Vi foreslår derfor en model hvor multifunktionelle landbrugsvirksomheder spiller en central rolle ved – på samme tid – at forkaste rovdrift på natur og ressourcer og fremme konkurrenceevne og bæredygtighed. Ved at fremstille og forbruge bioenergi lokalt kan man støtte økonomisk vækst, social og territorial samhørighed og samtidig reducere udslippet af drivhusgasser takket være den vigtige rolle, som iværksættere inden for landbrug spiller i denne sektor.

CEJA vil gerne se nye ideer og strategier i europæisk politik, der kan gøre unge landmænd mindre afhængige af landbrugsfinansiering, når deres planer og projekter faktisk hører til inden for den industrielle, finansielle eller miljømæssige sektor. Det er nødvendigt med et bredere initiativ for at kunne honorere landmændene for alle de forskellige services de yder samfundet og miljøet. Dette initiativ skal udarbejdes i samarbejde med de forskellige involverede EU-institutioner for at man kan nå til en reel "territorial strategi" der støtter produktion af bioenergi og kampen mod klimaforandringer.

CEJA mener, at produktion af bioenergi er vigtig for Europa, fordi man bør undgå den betydelige import af råmaterialer til produktion af biobrændstoffer. Europa må sikre sig, at den reducerede afhængighed af importerede fossile brændstoffer ikke bliver erstattet af en ny afhængighed af import af råmaterialer fra tredjelande. Yderligere import af landbrugsprodukter vil også få en negativ indflydelse på klimaforandringerne. Det er således nødvendigt at man sikrer sig, at importen ikke skader den positive indvirkning bioenergi har på CO₂ balancen sammenlignet med fossile brændstoffer, som følge af den ekstra CO₂ udledning, der skabes ved transport. Vi støtter derfor lokal produktion og forbrug af bioenergi.

En succesrig strategi kræver samarbejde på europæisk niveau

For at nå til en succesrig strategi for udvikling af de europæiske landdistrikter kan vi ikke kun henholde os til Generaldirektoratet for Landbrug og Udvikling af Landdistrikter. Andre Generaldirektorater bør integreres i et succesrigt europæisk tiltag, f.eks. Generaldirektoratet for Regional Politik, inkl. deres samhørighedspolitik, Generaldirektoratet for Erhvervs- og virksomhedspolitik, Generaldirektoratet for Miljø samt Generaldirektoratet for Forskning. Som anmodet om i tidligere erklæringer vil CEJA sætte pris på nedsættelse af en egentlig ekspertgruppe i de forskellige europæiske institutioner. EU bør udvikle en klar strategi for et nyt og bæredygtigt partnerskab, der omfatter alle aktører inden for landdistriktsudvikling. Formålet med et sådant partnerskab skulle være at forbedre konkurrenceevnen i landdistrikterne og sikre territorial samhørighed samt en vellykket arealforvaltning. Et sådant samarbejde bør endvidere samle alle interessenter, herunder unge landmænd. CEJA anmoder de forskellige Generaldirektorater i Europa-Kommissionen om at indlede snarlige forhandlinger om etablering af en sådan ekspertgruppe.

I CEJA mener vi, at det kun er muligt at finde løsninger på de udfordringer vi står overfor i dag ved at nedsætte en arbejdsgruppe der består af alle ovennævnte sektorer. For at illustrere dette kan nævnes: Adgang til jord og, mere generelt, arealforvaltning vil blive et stadigt mere vigtigt emne. På grund af øget bebyggelse, f.eks. boliger, parkeringspladser og indkøbscentre, kommer der stort pres på jord i nogle områder. I andre områder har tørke gjort det umuligt at opretholde en landbrugsproduktion. Ydermere skal landmænd nu følge mange strenge regler til beskyttelse af miljøet. Et eksempel kunne være hvis en landmand har brug for at fælde nogle træer for at kunne opføre en ny staldbygning og derfor skal genplante disse træer et andet sted på sin jord. Herved ender han med at miste et stykke jord, der ikke længere kan bruges til sit oprindelige formål, nemlig landbrugsproduktion. Et andet problem er den ofte vanskelige overdragelse af jord i forbindelse med generationsskifte, og hvis alle disse forhold samles bliver det klart, at de bør betragtes ud fra et bredere perspektiv. CEJA anmoder derfor om øget samarbejde mellem alle involverede institutioner og organisationer, herunder unge landmænd, med henblik på at kunne foreslå praktiske løsninger.

Konklusion

Det bliver ikke udelukkende den egentlige politik for landdistriktsudvikling der kommer til at løse den omfattende række problemer, der er i landdistrikterne. Det er nødvendigt at udvikle en helt ny strategi for at kunne klare de udfordringer vi står overfor og som ikke vil blive mindre i fremtiden.

CEJA anmoder om en integreret EU politik hvor alle sektor- og territoriale politikker samarbejder om at nå det samme mål: en bæredygtig udvikling af landdistrikterne i Europa.

Unge landmænd og deres bidrag til udviklingen af landdistrikterne udgør en fantastisk mulighed for europæisk konkurrenceevne og bæredygtighed. Det er derfor CEJA anmoder om en obligatorisk minimumshjælp til etablering såvel som opfølgningstiltag der støtter udviklingen af unge landmænds virksomheder. På linje med den pakke til unge landmænd, vi tidligere har foreslået, mener vi, at kun ved at integrere unge landmænd på alle tre akser i landdistriktsudviklingspolitikken kan man opnå et vellykket generationsskifte i landbruget. LEADER programmet er en noget andet tilgang til landdistriktsudvikling og er derfor ikke behandlet i nærværende erklæring. Ikke desto mindre finder vi det vigtigt, at landmænd også tager del i de lokale aktionsgrupper for at opnå en afbalanceret repræsentation af landbefolkningen, der formodes at nyde godt af LEADER initiativerne.

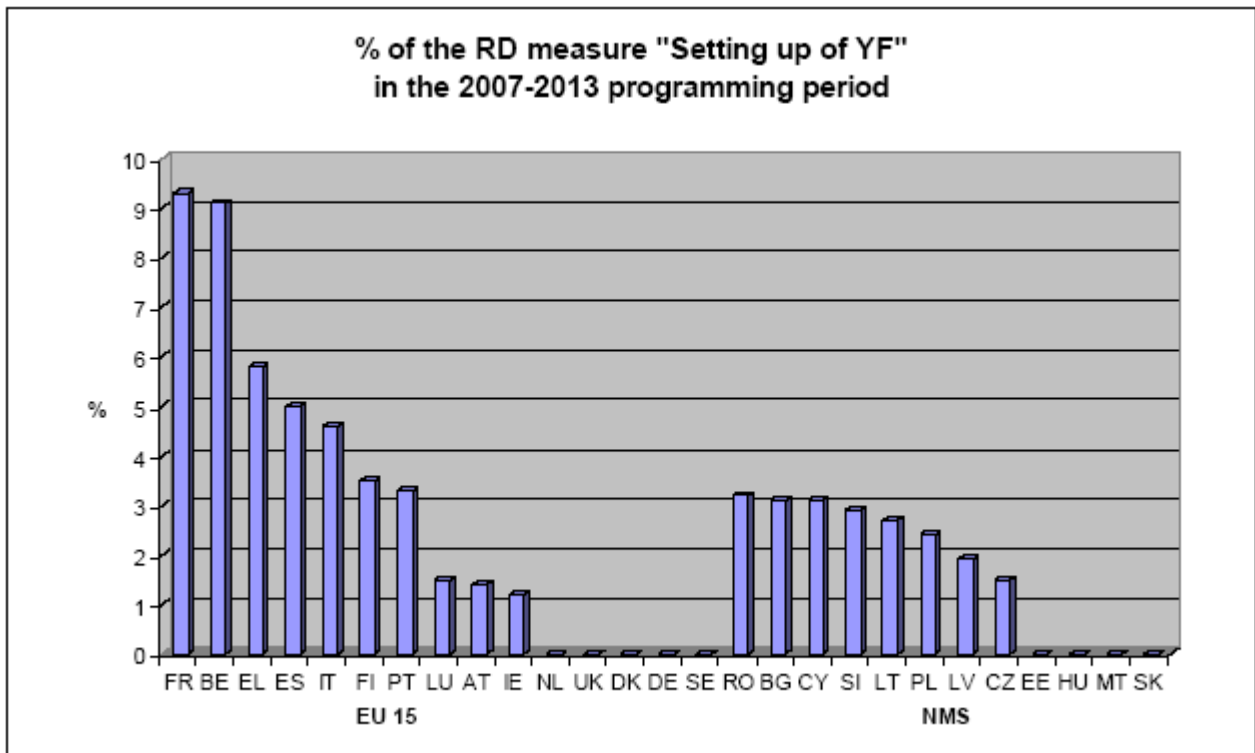
Ydermere vil CEJA sætte pris på en åbning af diskussionen om virksomhedsplaner, der bør danne grundlag for ikke blot offentlig, men også privat finansiering. Det ville være et stort

fremskridt, hvis en velgennemtænkt virksomhedsplan kan udarbejdes via en kombineret finansiering baseret på et partnerskab mellem private og offentlige institutioner. Et sådant nyt tiltag vil kræve samarbejde mellem alle involverede instanser.

Som altid er CEJA åben for dialog. Unge landmænd er klar til at udveksle erfaringer, specielt med eksempler på "bedste praksis" der også kunne fungere for andre. Vi har klare ideer om de forskellige mulige tiltag inden for landbrugs- og landdistriktsudviklingspolitikken, og vi ønsker at dele vore synspunkter med andre institutioner eller organisationer for at styrke samarbejdet mellem disse. CEJA hilser derfor Kommissionens initiativ med dannelse af et netværk for landdistriktsudvikling velkomment, fordi det er en af disse samarbejdsaktiviteter vi finder særdeles vigtig for de europæiske landdistrikters levedygtighed.

Annex 1:

Procentdel af Europas Landbrugs støtte til landdistrikter brugt til formålet "Etablering af unge landmænd" i støtteperioden 2007-2013

NB: For de lande der har 0, betyder det under 1 eller 1.5%, men vi har ikke de eksakte tal.